

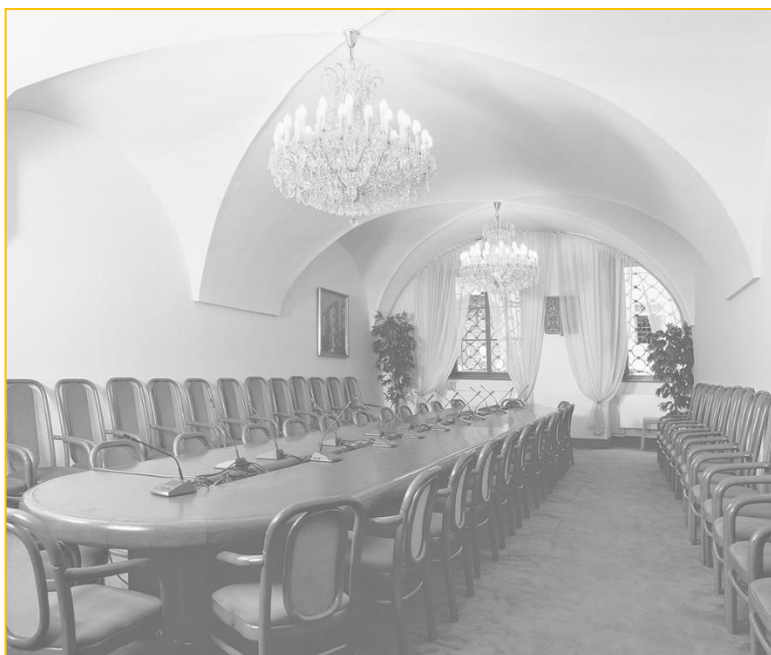
POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

STANOVISKA

Odškodnění věřitele při předčasném splacení spotřebitelského úvěru

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu
na vydání zákona, kterým se mění zákon
č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru,
ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 892),
s právem EU

Informační podklad č. 0892
červenec 2020
autor: Miroslav Jakab

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Odškodnění věřitele při předčasném splacení spotřebitelského úvěru	Typ řady: online
Autor: Jakab, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 0892	První vydání řady: říjen 1998
Datum: červenec 2020	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
Spotřebitel; spotřebitelský úvěr; finance; kompatibilita	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 892), s právem EU

Úvod:

Navržená úprava představuje stručnou novelu § 117 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „ZSÚ“). Přiznává věřiteli v odůvodněných případech nárok na spravedlivé a objektivní odškodnění za případné náklady přímo spojené s předčasným splacením spotřebitelského úvěru a zahrnuje mezi tyto náklady explicitně též věřitelovy budoucí náklady vynaložené v souvislosti s obstaráním peněz, náklady vynaložené v souvislosti s dalším umístěním peněz ze splaceného spotřebitelského úvěru nebo část provize vyplacené věřitelem zprostředkovateli. Jde o reakci na výklad § 117 odst. 2 ZSÚ ze strany ČNB, který je oproti navržené úpravě užší.¹

Stanovisko PI:

Navržená úprava představuje novelu ustanovení transponujícího čl. 16 odst. 2 směrnice č. 2008/48, o smlouvách o spotřebitelském úvěru (dále jen „CCD“), a čl. 25 odst. 3 směrnice č. 2014/17, o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení (dále jen „MCD“). Obě tato ustanovení se týkají práva věřitele na náhradu některých nákladů („odškodnění“) ze spotřebitelského úvěru vzniklých v souvislosti s jeho předčasným splacením. Zatímco čl. 16 odst. 2 CCD představuje úplnou harmonizaci, od které se nelze odchýlit (srov. čl. 22 odst. 1 CCD), čl. 25 odst. 3 MCD stanovuje pouze možnost členských států takovýto nárok věřiteli přiznat.

Znění čl. 16 odst. 2 CCD a čl. 25 odst. 3 MCD nejsou zcela totožná, důvodová zpráva se však odkazuje zejména na čl. 25 odst. 3 MCD. Toto ustanovení navíc už při obecném vymezení nároku věřitele klade některé zvláštní podmínky, které v čl. 16 odst. 2 CCD nejsou přítomny. Úvahy níže lze ve většině případů vztáhnout k oběma směrnici shodně, případně se týkají dodatečných kritérií uvedených v MCD. Následující výklad se tak zabývá pouze souladem navržené úpravy s MCD.

Věta první novelizovaného § 117 odst. 2 ZSÚ takřka přesně kopíruje znění první věty čl. 25 odst. 3 MCD, neobsahuje však ve směrnici obsažený dovětek, podle kterého věřitel nesmí uložit spotřebiteli sankci. Rovněž neobsahuje zákaz uvedený v čl. 25 odst. 3 věty druhé MCD, podle kterého nesmí uvedené odškodnění převýšit finanční ztrátu věřitele. Naplnění obou kritérií lze podle současného znění § 117 odst. 2 ZSÚ zřejmě dovodit z požadavku krytí „účelně vynaložených nákladů“, který zřejmě vylučuje vznik zisku (a tedy převýšení finanční ztráty) nebo přípustnost sankce. V případě navržené úpravy bude na místě dojít ke stejnému závěru výkladem souladným s MCD (tzv. „eurokonformní výklad“).²

Věta druhá a třetí navržené úpravy, které demonstrativně vymezují náklady přímo spojené s předčasným splacením spotřebitelského úvěru, již předlohu v MCD postrádají. Kategorická

¹ Stanovisko ČNB ze dne 7. března 2019, dostupné [zde](#).

² Srov. věc C-14/83, *von Colson*, ECLI:EU:C:1984:153, bod 28.

formulace těchto explicitně jmenovaných nákladů přitom může přinejmenším působit potíže při eurokonformním výkladu novelizovaného § 117 odst. 2 ZSÚ. Staví totiž do protikladu obecné vymezení příslušného práva věřitele (případně dodatečná kritéria podle MCD) a doslovně vyložené prvky demonstrativního výčtu.

Například někteří zástupci české odborné veřejnosti v případě provize zprostředkovateli rozlišují mezi provizí vyplacenou v souvislosti se zprostředkováním uzavření samotné smlouvy o spotřebitelském úvěru a mezi provizí za dílčí úkony provedené v souvislosti se spotřebitelským úvěrem (např. i výběr jeho předčasné splátky). Zatímco u poslední zmíněné provize lze uvažovat naplnění kritérií podle čl. 25 odst. 3 MCD, provize za zprostředkování uzavření smlouvy se váže spíše na vznik příslušného právního poměru jako takového a případné předčasné splacení spotřebitelského úvěru na její podstatě ani výši nic nemění. Kritérium přímého spojení v takovýchto případech nejspíše nebude naplněno.³ Obdobně též umístění peněz z předčasně splaceného spotřebitelského úvěru bude zpravidla obnášet i určitý výnos na straně věřitele, jehož výše by v souladu se zákazem převýšení finanční ztráty na straně věřitele podle čl. 25 odst. 3 MCD jistě neměla být součástí vzniklé pohledávky věřitele za spotřebitelem.

Závěr:

V navržené úpravě uvedený demonstrativní výčet nákladů přímo spojených s předčasným splacením spotřebitelského úvěru připouští výklad, který není v souladu s právem EU.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereфлекtuje eventuální pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

³ Srov. SLANINA, Jan, JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, WACHTLOVÁ, Lucie, FLÍDR, Jan. Zákon o spotřebitelském úvěru. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 574.